

Balanceren op de rand van schoonheid

Als architect ben je geneigd voor elk gebouw het allermooiste en meest bijzondere ontwerp te creëren. Daarbij worden je echter allerlei beperkingen opgelegd. Tijdgebrek en een krap budget zijn de belangrijkste. Maar des te groter de uitdaging! De zorgsector worstelt eigenlijk altijd met een gebrek aan geld. Daarom moet je weloverwogen keuzes maken. Een goedkopere vloerafwerking betekent dat er geld overblijft voor andere zaken."

Anna Zinkweg

32 jaar
architect bij PPV architecten in Wassenaar
Gespecialiseerd in verpleeghuizen, ontwierp
verpleeghuis Vrederust-West in Scheveningen.

"Je kunt niet iets bouwen voor een groep mensen als je niet weet hoe hun wereld eruit ziet. Daarom heb ik, toen PBV architecten in 1990 opdracht kreeg een verpleeghuis in Scheveningen te ontwerpen, eerst een paar dagen in een verpleeghuis meegelopen. Ik ben 32 en nog helemaal niet bezig met ouder worden. De ouderen waar ik mee omga zijn 50, hooguit 60, en verkeren in uitstekende gezondheid. In het verpleeghuis waar ik 'stage' liep, moest ik een demente vrouw leren haar lepel te gebruiken. Dat is even moeilijk, maar tegelijkertijd weet je op dat moment precies voor wie je het doet. Voor wie je gaat ontwerpen.

Het leven van de bewoners speelt zich af in het verpleeghuis. Alles gebeurt in één gebouw. Ze hebben niet meer de prikkels van 'buiten'. Daarom moet je alle prikkels die mensen gewoonlijk buiten – tijdens het werk of in hun vrije tijd – opdoen, in het gebouw trachten te verwerken. Dat is me in verpleeghuis Vrederust-West goed gelukt. De gemeenschappelijke ruimtes liggen aan een groot plein. Dat plein heeft een sterke sociale functie. Zittend in de gemeenschappelijke ruimtes, kun je genieten van wat zich buiten afspeelt.

Privacy is een belangrijk gegeven in verpleeghuizen. Daar speel ik als architect op in. Maar ook daarbij heb je te maken met een beperkt budget. Op dat moment komt het aan op je creativiteit. In Vrederust-

en nd

West heb ik de kamers van de bewoners opzettelijk in de buitenste schil van het gebouw geplaatst. Zo ver mogelijk verwijderd van de centrale ingang. Mensen die er niets te zoeken hebben, lopen nu niet langs de kamers van de bewoners. Verder heb ik overal in het gebouw voor hoeken en nissen gezorgd. Daar kunnen bewoners even lekker op zichzelf zijn.

Ik heb me in de loop der jaren gespecialiseerd in de gezondheidszorg. Je kunt niet zomaar, zonder enige kennis van zaken, in deze sector stappen. Als je je alle regelgeving

en procedures waaraan je je dient te houden eigen wilt maken, ben je veel tijd kwijt. Je hebt te maken met een flink aantal controlerende instanties die allemaal iets over je ontwerp te zeggen hebben. Soms wordt het me allemaal wel eens te veel. Dan denk ik: snappen ze niet hoe geweldig slim dit gebouw in elkaar zit?

Verpleeghuisbewoners zijn afhankelijk van de deskundigheid en de welwillendheid van anderen. Ze kunnen vaak niet meer vertellen wat ze zelf vinden, wat ze zelf willen, en wor-

den daarom vertegenwoordigd door anderen. Familieleden, artsen, verplegenden en belangenverenigingen nemen de beslissingen. Ook voor een architect brengt dat extra verantwoordelijkheden met zich mee. Je moet goed weten wat de toekomstige bewonersgroep wil. Waar ze behoefte aan heeft. En je motieven moeten zuiver zijn. Elke beslissing die je neemt, moet goed uitpakken voor de bewoners. Je hebt de verantwoordelijkheid een esthetisch verantwoord gebouw neer te zetten. Maar dat alleen is niet voldoende."

